

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Quæstincula. I Quisnam restituere teneatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

potest, eidem restituitur, vel damnum iniuste illatum compensatur. Hanc autem ad salutem esse necessariam constat ex sancto Doctore q. 62 a. 2. & communi Theologorum omnium consensu, quibus suffragatur sanctus Aug. Epist. 54. ad Macedonium, ubi sic loquitur: *Si res aliena, propter quam peccatum est, reddi possit, & non reddatur; penitentia non agitur, sed simulatur; si autem veraciter agitur; non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, si (ut dictum est) restitui possit.*

Est autem restitutio ita necessaria, ut non modò non possit absolvi, qui alienum iniuste retinet, nec illud vult restituere; sed etiam (ut rectè docet, & probat Less. cap. 12. dub. 3.) continuè actu peccet toto eo tempore, quo non quidem addendo novum peccatum, sed idem iniustitiæ peccatum continuando, quod ea ratione singulis momentis crescit; tum ratione diuturnioris durationis, tum etiam ratione maioris nocimenti, quod per illam iniustam rei alienæ detentionem diutius continuatam eius domino infert; unde confessarius non modò non debet absolvere illum, qui restituere non vult, cum tenetur & potest; sed etiam illum, qui restituere neglexit, quando commodè potuit; nisi prius actu restituat, aut ita seriò id promittat, ut Confessarius verbis illius fidem meritò adhibere possit; aliàs cum in statu peccati remaneat, incapax est absolutionis.

Ex variis autem & multis quæ circa restitutionis materiam disputari à Theologis solent, nos præcipua, & scitu maximè necessaria seligemus, maiorisque facilitatis gratia propositis aliquot quaestiunculis explicabimus.

QVÆSTIVNCVLA I.

Quisnam restituere teneatur.

AD restitutionem faciendam obligatur primò is, qui iniuste rem alienam accepit, vel qui iniuste alteri damnum intulit, idq; non modò cum per se, sed etiam cum per alios sive directè sive indirectè id præstitit: quod S. Thomas

Thom. q. 62. a. 6. & 7. docet posse fieri novem modis *Supl.*
parag. xj. citatis.

Circa quos rectè observat Valentia disp. 5. q. 6. de restitu-
tu. pu. 3. duo requiri ad restitutionis obligationem inducen-
dam, Primò, ut effectù ipso res aliena fuerit iniuste ablata,
aut damnum iniuste illatum, Secundo, ut quis causam ini-
iusta illius ablationis aut damnificationis verè dederit, si-
ve directe iussione, consilio, consensu, adulatione, recursum,
participatione alium ad id ita inducendo, ut re ipsa prop-
ter huiusmodi iussionem, consilium, &c. res aliena fuerit
iniuste ablata, aut damnum illatum; sive indirectè, nò de-
nunciando, seu manifestando, aut non obstando, ac impe-
diendo, quando scilicet ad id ex officio, & iustitia teneba-
tur, ut docet S. Th. sup. art. 7. ad 3.

Quod si plures simul concurrant ad unam & eandem
iniustam actionem, ut ad spoliandam vel incendendam
domum, tunc quilibet illorum tenetur in solidum ad to-
tius damni compensationem, quia (ut ex Caiet & aliis ad-
notat Val. Sup.) quilibet tunc est causa totius damni, qui-
vis non solus: qui enim unà cum alio aliquid efficit, verè
illud efficere censetur. Quod si unus illorum damnum il-
latum resarciret, non ampliùs obligarentur alii ad restitua-
tionem erga illum, qui damnum passus est; sed unusquis-
que teneretur refundere pro rata sua parte ei, qui totum
damnum compensavit, ut docet S. Th. Sup. ad 2.

Obligatur 2. ad restitutionem is, qui rem iniuste accep-
tam apud se habet, sive bona fide, sive mala illam habeat:
e.g. si quis equum furto ablatum emat à fure, sciens eius-
modi equum esse furtivum, dicitur mala fide possidere, si
autem nesciat esse furtivum, nec eius venditorem esse fu-
rem, tunc bona fide possidere dicitur; & utrovis modo pos-
sideat, tenetur semper illam vero domino restituere, cum
hac tamen differentia. quod malæ fidei possessor, quomo-
docunque pereat res illa quam mala fide possidet, tenetur
non solum eam vero domino restituere, sed etiam om-
nne damnum, quod ex mora restitutionis sequitur, com-
pensare. at vero possessor bonæ fidei tenetur tantum ad resti-

restitutionem rei, si adhuc illam habeat, quando alterius esse deprehendit; non vero si stante bona fide res illa perit, aut in eius potestate esse desiit; & ad ea solummodo restituenda, in quibus factus est dicitur, id est ad ea qua habet ultra id, quod habiturus fuisset, si rem illam non habuisset.

Quod si, postquam deprehendit rem, quam bona fide possidet, esse alienam, illam vero domino restituere negligat; tunc si res pereat, tenetur ad restitutionem, sicut de mala fidei possessore dictum est: eo quod amplius eam bona fide non possideat. Ita Tol. Lib. 5. c. 17.

Præterea qui bona fide rem alienam possidet, potest illam præscribere aut usucapere, id est, si toto tempore ad prescriptionem à iure præfixito, bona fide illam possideat, amplius illam restituere non tenebitur: at vero mala fidei possessor nullo tempore præscribere potest, ut docet idem Tol. & ex antedictis constat.

Obligatur denique ad restitutionem is, qui rem alienam apud se iusto quidem titulo habet, sed quam iuste contra domini voluntatem divitius retinere non potest: & hac ratione quicumque habet apud se rem commodatam, locatam, vel depositam, elapso tempore præfixo illam invito domino retinere non potest, sed illi tenetur restituere, ut ex communi Theologorum sententia docet Tol. Sup. similiter qui mutuum accepit, termino constituto illudolvere tenetur; alias invito domino rem illius detinere, si restituere possit, est illicitum: unde qui sine ulla ratione diuturnas trahunt moras in soluendis debitis, aut in reddendis rebus alienis quas apud se habent, haud dubie contra iustitiam peccant; præsertim, si illi, ad quos pertinent, dilationem solutionis aut restitutionis inviti ferant, aut ex illa damnum patiantur.

QVÆSTIVNCVLA II.

Cui sit restituendum.

SANCTVS Doctor Sup. 2. 5. dicit restitutionem illi ipsi faciendam esse, à quo res accepta est, vel cui damnum illa-